

Odůvodnění

Obecná část:

I. Důvod předložení

Návrh na změnu nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 564/2006 Sb.“), je předkládán z důvodu potřeby zajištění zvýšení platových tarifů od 1. listopadu 2015 (resp. 1. ledna 2016), na němž se dohodli představitelé vlády se zástupci odborových organizací zaměstnanců ve veřejných službách a správě.

II. Popis problému

Platové tarify zaměstnanců ve veřejných službách a správě se navrhuje zvýšit o 3 % od 1. listopadu 2015, s výjimkou zaměstnanců poskytovatelů zdravotních služeb a pedagogických pracovníků. Dále se navrhuje upravit strukturu stupnice platových tarifů pedagogických pracovníků, a to zejména doplněním o šestý platový stupeň pro zařazení pedagogických pracovníků s délkou započitatelné praxe nad 32 let, jakož i navýšit platové tarify v této stupnici v průměru o 3,3 %. Záměrem Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy je postupná náprava deformací v odměňování pedagogických pracovníků, ke kterým došlo v letech 2011 a 2012, přičemž navrhované opatření je dalším krokem. Také se navrhuje od 1. ledna 2016 zvýšit platové tarify zaměstnanců poskytovatelů zdravotních služeb, a to o 5 %. Toto navýšení lze realizovat až s účinností od 1. ledna 2016 z důvodu návaznosti na novou vyhlášku o stanovení hodnot bodu, výše úhrad hrazených služeb a regulačních omezení pro rok 2016 (dále jen „úhradová vyhláška“), jejímž prostřednictvím jsou prostředky na platy těchto zaměstnanců zabezpečeny. Tato vyhláška se vydává na základě zmocnění podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, tak, aby nabyla účinnosti vždy k 1. lednu předmětného roku. Nelze tak učinit pro období od 1. listopadu 2015 do konce roku, neboť zákonné zmocnění ji neumožňuje novelizovat v průběhu roku, pro který byla vydána.

Vyšší zvýšení platových tarifů zaměstnanců poskytovatelů zdravotních služeb představuje kompenzaci pozdější účinnosti valorizace oproti ostatním zaměstnancům ve veřejných službách a správě z uvedených objektivních důvodů. Dále jde o zohlednění významu výkonu práce těchto zaměstnanců pro veřejnost ve smyslu zmocnění obsaženého v § 123 odst. 6 písm. f) zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

III. Ekonomický dopad

Navržené zvýšení stupnic platových tarifů o 3 % je finančně zabezpečeno v rámci usnesení vlády č. 748 ze dne 23. září 2015 k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2016 a k návrhům střednědobého výhledu státního rozpočtu České republiky na léta 2017 a 2018 a střednědobých výdajových rámců na léta 2017 a 2018, podle kterého by měl být zvýšen objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci celkem o 3 %.

Zvýšení stupnic platových tarifů o 3 % by pro zaměstnance, jejichž platy jsou financovány ze státního rozpočtu, představovalo s účinností od 1. ledna 2016 podle údajů Ministerstva financí finanční náklad ve výši cca 1,9 mld. Kč, včetně příslušenství cca **2,5 mld. Kč**. Kromě těchto finančních nákladů je nutné započítat i další finanční náklady v důsledku úpravy stupnice platových tarifů pro pedagogické pracovníky. Celkové náklady na její realizaci činí 1,42 mld. Kč bez příslušenství a cca **1,92 mld. Kč** s příslušenstvím a budou pokryty v rámci disponibilních rozpočtových zdrojů kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vyčleněných na nárůst platů v roce 2016.

Navrhované zvýšení platových tarifů by však zatížilo nejen státní rozpočet, ale i rozpočty územních samosprávných celků a též rozpočty zdravotních pojišťoven. Pro cca 149 tisíc zaměstnanců, jejichž platy jsou financovány z rozpočtů územních samosprávných celků, by představovalo zvýšení stupnic platových tarifů o 3 % od 1. listopadu 2015 částku ve výši cca 1,1 mld. Kč, tj. včetně příslušenství cca **1,5 mld. Kč**.

Pro zaměstnance poskytovatelů zdravotních služeb se navrhuje s účinností od 1. ledna 2016 zvýšení stupnic platových tarifů o 5 %. Finanční dopad tohoto zvýšení by ve vztahu k cca 78 tisícům zaměstnanců, jejichž platy jsou navázány na úhradu zdravotních služeb poskytovanou poskytovateli zdravotních služeb z veřejného zdravotního pojištění, představoval od 1. ledna 2016 částku ve výši cca 1,03 mld. Kč, to je včetně příslušenství cca **1,4 mld. Kč pro poskytovatele zdravotních služeb zaměstnávajících tyto zaměstnance**.

IV. Předpokládané dopady navrhované úpravy

Předkládaná právní úprava nemá dopad na podnikatelské prostředí, neboť se týká úpravy platu a tedy veřejných služeb a správy. Rovněž není v souvislosti s nařízením vlády zjištěn dopad na životní prostředí. Navrhovaná změna taktéž neupravuje problematiku, která by měla zásadnější vliv na právní postavení spotřebitele; předpokládá se mírný nárůst kupní síly domácností zaměstnanců ve veřejných službách a správě. Lze důvodně očekávat, že v celkovém úhrnu bude mít navrhovaná úprava pozitivní dopad na zaměstnance veřejné

správy a služeb v důsledku navýšení platových tarifů, čímž dojde k růstu životní úrovně zaměstnanců a jejich rodin. Navrhované řešení nemá žádné dopady na ochranu soukromí či osobních údajů a neskýtá žádná korupční rizika. Navrhovaná úprava nebude mít dopad na výkon státní statistické služby.

V. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, zákonným zmocněním, k jehož provedení je navržena a právem EU

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Čl. 28 Listiny základních práv a svobod zaručuje všem zaměstnancům právo na spravedlivou odměnu za práci. Návrh je rovněž v souladu se zmocněním obsaženým v § 123 odst. 6 písm. f) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Návrh respektuje zásadu rovného zacházení se zaměstnanci a zákaz jejich diskriminace jakožto základní zásady zákoníku práce, stejně jako zásadu rovnosti mezi muži a ženami. Návrh zároveň zohledňuje specifický charakter a společenský význam práce některých zaměstnanců ve veřejných službách a správě.

Návrh není v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. V obecné rovině je třeba uvést článek 151 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), který stanoví, že cílem Unie a členských států je mimo jiné i zlepšování životních a pracovních podmínek tak, aby došlo k jejich harmonizaci při zachování tendence k jejich zlepšování, a zejména pak článek 8 SFEU, podle kterého Unie usiluje ve všech činnostech, ve kterých má pravomoc (tj. mimo jiné i v sociální oblasti) o to, aby se odstraňovaly nerovnosti. Odměňování ve státní správě by tudíž vždy mělo být upraveno tak, aby nebyly zakládány neospravedlnitelné rozdíly ve výši platů mezi osobami odměňovanými ze státního rozpočtu, které vykonávají stejnou nebo srovnatelnou práci. Předkládaný návrh respektuje principy uvedené v článku 8 SFEU; návrh není v rozporu s právem Evropské unie a judikaturou Soudního dvora EU.

Zvláštní část:

K čl. I - bodům 1, 3, 4, 5, 7

Navrhuje se plošné navýšení stupnic platových tarifů o 3 %. Navržená úprava nepředstavuje věcnou změnu, ani nedochází k terminologickým a legislativně-technickým úpravám.

K čl. I – bodům 2, 6 a 8

Zaměstnancům poskytovatelů zdravotních služeb, uvedeným v § 5 odst. 2, 6 a 8 nařízení vlády č. 564/2006 Sb., se navrhuje stupnice platových tarifů navýšit o 5 %. Tato míra navýšení představuje kompromis mezi obecně navrženým zvýšením platových tarifů a zvýšením požadovaným zástupci zdravotnických odborů.

K čl. I – bodu 9

Na základě požadavku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy po projednání se zástupci školských odborů se navrhuje navýšení hodnot stávajících platových tarifů spojit s úpravou struktury stupnice platových tarifů pedagogických pracovníků, která tvoří přílohu č. 9 k nařízení vlády č. 564/2006 Sb. V rámci navržené úpravy činí minimální nárůst platového tarifu 300 Kč, zvyšuje se rozdíl mezi platovými stupni a mezi platovými třídami u pedagogických pracovníků zařazených v 9. až 14. platové třídě a obnovuje se platový stupeň nad 32 let započitatelné praxe. Navržená změna částečně napravuje deformace vzniklé v letech 2011 a 2012 a umožňuje u dotčených zaměstnanců lépe ocenit jejich dlouholetou praxi. V souvislosti s doplněním stupnice o šestý platový stupeň pro zaměstnance se započitatelnou praxí přesahující 32 let se současně navrhuje odpovídajícím způsobem upravit délku požadované započitatelné praxe pro zařazení zaměstnance do pátého platového stupně (od 27 do 32 let).

K čl. II

Účinnost nařízení vlády se navrhuje od 1. listopadu 2015, resp. od 1. ledna 2016. Zvýšení platových tarifů již od 1. listopadu 2015 u těch zaměstnanců ve veřejných službách a správě, u nichž takový postup umožňuje platná právní úprava, vychází ze závěrů jednání představitelů vlády a zástupců odborů konaného dne 15. září 2015.

Z důvodu nutnosti zabezpečení financování navýšení platových tarifů zaměstnanců poskytovatelů zdravotních služeb, které je navázáno na úhradu zdravotních služeb poskytovanou poskytovateli zdravotních služeb z veřejného zdravotního pojištění, lze u těchto zaměstnanců valorizaci provést až s účinností od 1. ledna 2016, a to v návaznosti na novou úhradovou vyhlášku, jejímž prostřednictvím budou prostředky potřebné na toto opatření zabezpečeny.